

Nieuwe en interessante korstmossen en korstmosparasieten in Nederland met aanvullingen en wijzigingen op de checklist

L.B. (Laurens) Sparrius¹, A. (André) Aptroot², C.M. (Kok) van Herk³ & A.M. (Maarten) Brand⁴

¹Kongsbergstraat 1, 2804 XV Gouda (e-mail: sparrius@dds.nl); ²G. v.d. Veenstraat 107, 3762 XK Soest; ³Goudvink 47, 3766 WK Soest; ⁴Klipperwerf 5, 2317 DX Leiden

Summary: New or interesting lichens and lichenicolous fungi in the Netherlands with additions and changes to the checklist.

Only a short period after the publication of a new lichen checklist of the Netherlands, the authors present details on additional lichens and lichenicolous fungi reported here as new to the Netherlands: *Aspicilia cupreogrisea*, *Bacidia inundata*, *Bacidia trachona*, *Caloplaca alstrupii* (the second locality in the world), *Laeviomyces pertusariicola*, *Lecanora leuckertiana*, *Lichenochora verrucicola*, *Lichenocodium xanthoriae*, *Lichenostigma elongata*, *Opegrapha areniseda*, *Paranectria oropensis*, *Polycoccum pulvinatum*, *Strigula taylorii*, *Thelocarpon strasseri* and *Unguiculariopsis groenlandiae*. Additional records of rare lichen species or species which were thought to be extinct and references to new species reported elsewhere are also provided. A list of 53 taxa additional to the checklist is presented. *Lichenochora verrucicola* and *Lichenostigma elongata* were both repeatedly found on *Aspicilia leproscens*, which is a new host species for both taxa. *Paranectria oropensis* was never reported before with *Candelariella reflexa* as a host.

Nog maar kort na het verschijnen van de nieuwe standaardlijst van Nederlandse korstmossen (Aptroot et al. 1999) is alweer een overzicht gewenst van een aantal aanvullingen en wijzigingen. Het betreft grotendeels recente vondsten van korstmossen en korstmosparasieten waarvan het voorkomen in Nederland nog niet eerder is gepubliceerd. Tevens wordt een aantal vondsten vermeld van zeer zeldzame soorten waarvan sommige zelfs als uitgestorven te boek stonden. Verder wordt een lijst gegeven van de inmiddels elders als nieuw uit ons land opgegeven of zelfs beschreven soorten. Hierbij worden alleen de soorten vermeld die al daadwerkelijk gepubliceerd zijn; er zijn er momenteel nog diverse in druk.

De vele aanvullingen zijn vooral het resultaat van intensief veldwerk uitgevoerd door de auteurs. Het betreft hier zowel privé- en werkgroepsexcursies als grotere projecten. Belangrijke bronnen van aanvullingen zijn de inventarisatie in 2000 van alle hunebedden en karteringen van epifyten in Zeeland en het Noord-Hollands Duinreservaat.

Plaat 1. *Blasia pusilla*. Mannelijke planten (foto Bart Horvers)

Plaat 2. *Cladonia monomorpha* (foto Kok van Herk)

Plaat 3. *Cladonia monomorpha* (foto Kok van Herk)

Plaat 4. *Opegrapha areniseda*. Ameland, kerk van Hollum (foto Laurens Sparrius)

Plaat 5. *Ramalina siliquosa*. Bierum, graniet van Eemsdijk (foto Laurens Sparrius)

Plaat 6. Spoorwegemplacement bij NS-station Nijmegen-Heijendaal (foto Rita Ketner)

Plaat 7. Spoorwegemplacement Nijmegen-Heijendaal. Met o.m. *Cladonia rangiformis* (foto Rita Ketner)

De meeste vondsten gedaan tijdens de werkgroepsexcursies zijn al gepubliceerd in Buxbaumiella.

Voor de volledigheid geven we in tabel 1 een lijst van alle nieuwe taxa met codes ten opzichte van de checklist van 1999. In tabel 2 staan soorten die verdwenen zijn. In tabel 3 staan soorten die niet verdwenen of teruggekomen zijn. In tabel 4 staan aanpassingen aan soortcodes die ontstaan zijn door taxonomische wijzigingen.

***Bacidia inundata* (Fr.) Körber en *Bacidia trachona* (Ach.) Lettau**

Bij inventariseren van de dijk bij Nijkerk voor het Meetnet Korstmossen werden tussen de blokken graniet en basalt verschillende groene korsten aangetroffen op bakstenen die als fundering en opvulmateriaal voor de dijkbekleding zijn gebruikt. Bekend van vele dijken is *Bacidia viridifarinosa*. Deze soort is te herkennen aan fijnmelige soralen die UV+ oranje reageren. Soms zijn witte, bekervormige pycnidien aanwezig met korte conidien. Bij Nijkerk werden nog twee andere soorten gevonden, die nog niet eerder voor Nederland zijn opgegeven: *Bacidia trachona* lijkt op *Bacidia viridifarinosa* maar heeft weinig of geen soralen en donkere pycnidien. *Bacidia inundata* heeft een duidelijk wit prothallus en twee soorten pycnidien (donkere en lichte). We gebruiken voor deze soort de opvatting zoals die in de Britse flora wordt gehanteerd (Purvis et al. 1992). Het zoeken van deze soorten vereist enige handigheid bij het 'vissen' naar bakstenen tussen de graniet- en basaltblokken. Alleen *Bacidia viridifarinosa* wil nog wel eens op minder beschutte plaatsen voorkomen. Eerdere vondsten van *Bacidia trachona* zijn van Maarten Brand en dateren uit de jaren 1980-1990 uit het rivierengebied in de Betuwe en de Hollandsche IJssel. Van deze vindplaatsen is de soort door dijkverzwaringen nu vrijwel geheel verdwenen. Precieze vindplaatsen van deze soorten worden genoemd in het nog te verschijnen meetnetrapport over het jaar 2001.

***Caloplaca alstrupii* Søchting**

Al 20 jaar geleden is door André op de Hooge Berg van Texel één vindplaats van een bizarre korstvormige soort grijze *Caloplaca* met schizidiën ontdekt. Bij elk bezoek aan Texel werd weer hoopvol uitgekeken naar apotheciën, maar zonder succes. Tijdens het laatste bezoek bleek de soort helaas verdwenen zodat elke hoop opgegeven werd. Groot was dan ook de verrassing toen in hetzelfde jaar (Søchting 1999) deze soort beschreven werd van (ook) één collectie uit Denemarken. Onze vondst is de tweede (of eigenlijk de eerste) ter wereld. Hopelijk duikt de soort nog weer ergens op.

Prov. Noord-Holland, Texel, Hooge Berg. Op *Acer pseudoplatanus* aan rand van bosje. o.a. 20 maart 1986. Coörd.: 117.2-561.5, km-hok: 9-34-43, leg. A. Aptroot 15960 (hb).

***Cladonia monomorpha* Aptroot, Sipman & van Herk**

In de Nederlandse literatuur werd deze soort tot dusver aangeduid met *Cladonia pyxidata*, maar die naam blijkt te horen bij een nauw verwante, kosmopolitische soort die bij ons bijna niet voorkomt (Aptroot, Sipman & van Herk 2001). *C. monomorpha* is een veel zeldzamere soort met een beperkter areaal, die bij ons groeit in de binnenlandse stuifzanden. Het is een soort waarvoor Nederland internationaal bezien

een grote verantwoordelijkheid draagt omdat een groot deel van de totale wereldpopulatie zich in ons land bevindt. Vooral in de stuifzanden rondom Kootwijk is de soort in grote hoeveelheden te vinden. In het buitenland is hij in diverse landen uitgestorven of teruggedrongen tot minimale populaties. *C. monomorpha* is een onmiskenbare beker, die nauwelijks met andere soorten te verwarren is. Typerend zijn de grote, bolle schubben. Zowel de binnenzijde van de beker als de buitenkant zijn met deze schubben bezet (Plaat 2 en 3). De blaadjes hebben een typisch naar beneden gebogen randje. Het type en de enige Nederlandse vondst met apotheciën komt uit het Caitwickerzand:

Prov. Gelderland. Tussen Kootwijk en Nieuw-Milligen, Caitwickerzand. Stuiifheuvel. 6 juni 2000. Coörd.: 181.8-468.7, km-blok: 33-21-22. Leg. A. Aptroot, C.M. van Herk, H.J.M. Sipman, L.B. Sparrius & J.L. Spier (div. hb, isotypen).

Cladonia parasitica

Uit de laatste checklist viel al op te maken dat er weer recente vondsten zijn van *Cladonia parasitica*. Deze soort was sinds de vijftiger jaren niet meer waargenomen en stond daarom als uitgestorven in de Rode Lijst. Voor de volledigheid geven we hier de vindplaatsen waar hij weer is aangetroffen:

Prov. Gelderland. Epe, Gortelse Bosch, bij Boshuis, op *Quercus* in oud bos. 19 juni 1999. Coörd.: 188.6-480.2, km-blok: 27-42-54. Leg. A. Aptroot 45883 (hb).
Provincie Overijssel. Haaksbergerveen, op *Betula* in vochtig bos. 20 juli 1999. Coörd.: 249.4-459.8, km-blok: 34-46-15. Leg. C.M. van Herk (hb).

***Fellhanera ochracea* Sparrius & Aptroot**

Van de genera *Fellhanera* en *Fellhaneropsis* waren in Nederland tot nu toe vijf soorten bekend (Aptroot et al. 1999). Een paar jaar terug is *Fellhanera viridisorediata* Aptroot, Brand & Spier (1998) nieuw beschreven, een sterk toegenomen groene korst van allerlei beschutte standplaatsen. Over het algemeen gaat het om soorten die maar zelden apotheciën vormen. Enkele soorten vormen een eigen associatie, het *Fellhaneretum myrtillicolae* Spier & Aptroot (2000). In Nederland is *Fellhaneropsis vezdae* waarschijnlijk de zeldzaamste: in de literatuur wordt deze soort vaak met oude bossen geassocieerd.

Fellhanera ochracea is recent beschreven op basis van Nederlands en Brits herbariummateriaal (Sparrius & Aptroot 2000). De soort is een onopvallende korst met willekeurig oranje of blauw gekleurde pycnidien, bekervormig en met een diameter van circa 0,1 mm. De apotheciën zijn even groot maar bolvormig en oranjebruin. Opvallend is de groeiplaats van deze nieuwe soort: op naaldbomen in duinbossen en in het binnenland vooral op Douglasspar (*Pseudotsuga menziesii*). Vondsten op loofbomen zijn steeds dichtbij naaldbomen waar de soort soms massaal op aanwezig is. In Groot-Brittannië komt de soort zowel in stadsparken voor, als in natuurlijke bossen. De eerste vondst is gedaan door Maarten Brand in 1972 in het Nesserbos op Ameland, waar de soort nog steeds veel voorkomt. De bekende verspreiding van deze soort in Nederland staat in figuur 1. Deze meeste vondsten werden in 1999 en 2000 gedaan. De enige Nederlandse vondst met apotheciën is afkomstig van het Noord-Hollands Duinreservaat:

Prov. Noord-Holland. Noord-Hollands Duinreservaat tussen Castricum en Castricum aan Zee. Op boomvoet van dode *Pinus nigra*. 22 juli 2000. Coörd.: 103.34-508.03, km-blok: 19-41-24. Leg. L.B. Sparrius 4246 (hb).

Figuur 1. De bekende verspreiding van *Fellhanera ochracea* Sparrius & Aptroot in Nederland.

Fuscidea lightfootii

In atlantisch en zuidelijk Europa is *Fuscidea lightfootii* een gewone verschijning op stammen van jonge bomen, twijgen en dwergstruiken. De soort is te herkennen aan een dun thallus met puntvormige soralen, de zwarte apotheciën en de inhoudsstof divaricaatzuur. In de 19de eeuw was de soort in Nederland ook algemeen, maar is later verdwenen. Recent werd in Zuid-Holland twee keer een groene korst verzameld waarin divaricaatzuur aanwezig is. Morfologisch komt deze soort overeen met *Fuscidea pusilla*, die als steriele korst recent uit Noorwegen beschreven is (Tønsberg 1992). Die soort onderscheidt zich door het dikkere, knobbelige thallus en de afwezigheid van apotheciën. Na het bekijken van twintig collecties van *F. pusilla* en *F. lightfootii* uit heel Europa door Maarten Brand en Laurens Sparrius, blijkt dat er teveel overlap tussen beide soorten is, zodat we voor het Nederlandse materiaal de naam *Fuscidea lightfootii* handhaven. Materiaal uit Noorwegen, dat ons door dr. T. Tønsberg ter beschikking werd gesteld, is wellicht de noordelijke vorm van *Fuscidea lightfootii*: veel korstvormige lichenen hebben de neiging om een robuster thallus met meer prothallus te vormen in koudere streken. De collectie hieronder uit Nedersaksen is tevens de eerste vondst van *Fuscidea lightfootii* s.l. in deze Duitse deelstaat en is inmiddels in de Duitse checklist opgenomen (Scholz 2000).

Prov. Zuid-Holland. Warmond, Kouden Hoorn. Op *Salix* in 15 jaar oud spontaan wilgenbos. april 1990. Coörd.: 94-467, km-blok: 30-27-35. Leg. A.M. Brand 22660 (hb).

Prov. Zuid-Holland. Nieuwkoopse Plassen. Meijepark bij Nieuwkoop. Op jonge, vrijstaande *Populus* in recreatiegebied. juni 1997. Coörd.: 112.9-460.5, km-blok: 31-33-53. Leg. L.B. Sparrius 409 (hb).

Prov. Groningen. Harkstede, Slochterdiep bij boerderij Heidenschap. Op *Fraxinus* aan rand weiland/weg. juli 2000. Coörd.: 241.5-584.0, km-blok: 7-45-12. Leg. A.M. Brand 41615 (hb).

Duitsland. Niedersachsen. Südheide. Zwischen Hermannsburg und Unterlüß, in der Nähe von Lutterloh. Auf *Quercus* entlang Verkehrsweg im Wald. 16 Juli 1998. Gauß-Krüger: 4377-5855, UTM: 32UND8053, MTB: 3127/3. Leg. L.B. Sparrius 1113 (hb).

Gyalecta truncigena* en *Gyalecta jenensis

Gyalecta truncigena is verdwenen van de bekende vindplaatsen in Zeeland, het Noord-Hollands Duinreservaat en bij Overveen (Kraantje Lek) vanwege de iepziekte. De soort is nu alleen nog recent bekend van twee vindplaatsen bij Sexbierum (zie hieronder). Inmiddels is er weer een nieuwe *Gyalecta* in Nederland gevonden, en wel *G. jenensis*, die in het nabije buitenland op kalkrotsen veel voorkomt, maar ook wel eens op beton en oude muren wordt aangetroffen. De soort is gevonden door Peter-Jan Keizer op muur van de spoorwegonderdoorgang bij Wijlre. Deze vondst is opgegeven door van den Boom (2000).

Prov. Friesland. Sexbierum, Pietersbierum, Liauckemastate. *Ulmus* in houtsingel rond state, op de zuidelijkste van 2 iepen in het NW deel. juli 2000. Coörd.: 160.8-581.6, km-blok: 5-45-41. Leg. A.M. Brand 41486 (hb).

Prov. Friesland. Sexbierum, Doumastate. Op *Ulmus* aan grindpad in tuin voor boerderij. juli 2000. Coörd.: 162.0-583.0, km-blok: 5-45-43. Leg. A.M. Brand 41500 (hb).

***Laeviomyces pertusariicola* (Nyl.) D. Hawksw.**

Nieuwe lichenicole fungi moeten in Nederland nog steeds gemakkelijk te vinden zijn, zolang er nog niet half zoveel uit Nederland bekend zijn als uit Luxemburg. Deze fraaie soort werd gedetermineerd door Paul Diederich. Hij komt uit het nog steeds lichenenrijke esdoornbosje op de Hooge Berg op Texel, waar de meeste zeldzaamheden, zoals *Pyrenula chlorospila*, nog steeds voorkomen.

Prov. Noord-Holland, Texel, Hooge Berg, lichenicool op *Pertusaria leioplaca* op *Acer*. 9 oktober 1999. Coörd.: 117.3-561.7, Km-blok: 9-34-43, leg. A. Aptroot e.a. (hb Aptroot, hb Sparrius).

***Lecanora frustulosa*, *L. leuckertiana* Zedda en andere hunebedkorstmossen**

De inventarisatie van de korstmossen (en mossen) van alle Nederlandse hunebedden, uitgevoerd door de werkgroep in mei 2000 leverde onverwacht veel verrassingen op. Hierover zal nog apart gepubliceerd worden. De meest onverwachte soort was wel *Lecanora frustulosa* (met als inhoudstoffen usninezuur en zeorine), die ooit uit Nederland was opgegeven, en wel van een hunebed, maar het materiaal bleek indertijd niet te kloppen.

Een regelmatig op hunebedden en kerkmuren voorkomende groene korst, lijkend op *Lecanora expallens* (usninezuur-groen en soredieus, zonder duidelijke randzone) maar C-, hebben we kunnen identificeren als de pas in 2000 uit Zuid-Europa beschreven *L. leuckertiana*, waarvan het de eerste opgave is uit West Europa. Deze soort komt ook (zelden) op bomen voor, o.a. in het kooibos op Schiermonnikoog.

Aspicilia verrucigera, *Fuscidea cyathoides* en zelfs *Parmelia disjuncta* bleken toch niet uitgestorven, en we hebben in het materiaal nog een paar keer de nieuwe soort *Aspicilia cupreogrisea* kunnen determineren. De efemere *Thelocarpon coccosporum* werd niet teruggevonden en moet als verdwenen worden beschouwd.

***Lichenochora verrucicola* (Weddell) N. Hoffm. & Hafellner en *Lichenostigma elongata* Nav.-Ros. & Hafellner**

De IJsselmeerdijk van Noord-Holland is gekenmerkt door het massaal voorkomen van *Aspicilia leproscens*. Deze grote ruwe witte thalli zijn een prima substraat voor lichenicole fungi. In een eerder verslag van een excursie naar deze dijk (Aptroot et al. 1999) werden twee soorten vermeld onder voorlopige namen (*Bispora christiansenii* en *Stigmidium lichenicola*), die niet in de checklist opgenomen zijn. Overigens is *Bispora christiansenii* wel elders gevonden, namelijk op een saxicole *Opegrapha* op de kerk van Wilsum (Ov.) en op *Caloplaca citrina* op de kerk van Noorbeek (Li.). Met het verschijnen van nieuwe literatuur over deze parasieten (Hoffmann & Hafellner 2000), is de identiteit van de soorten op dijken komen vast te staan als respectievelijk *Lichenochora verrucicola* (Weddell) N. Hoffm. & Hafellner en *Lichenostigma elongata* Nav.-Ros. & Hafellner. De eerste vormt duidelijke gallen; één van de twee collecties die hieronder worden vermeld wijkt af door de consistent gesepteerde sporen en lijkt een overgang te vormen tot de (misschien overbodig) nieuw beschreven soort *L. aprica*. De tweede soort vormt brede, gesepteerde hyphenknoedels en is op bijna alle oudere thalli van *Aspicilia leproscens* aanwezig. Beide parasieten waren bekend van *Aspicilia*, maar nog niet van *A. leproscens*. Beide genera zijn ook nieuw voor Nederland.

***Lichenochora verrucicola* (Weddell) N. Hoffm. & Hafellner:**

Prov. Noord-Holland, Volendam, IJsselmeerdijk, op graniet, Coörd.: 134.4-501.6, Km-blok: 19-57-45, leg. C.M. van Herk, 15 juni 2000 (hb. van Herk, Aptroot).

Prov. Noord-Holland, Katwoude, Hooge Dijk, op graniet, Coörd.: 132.8-497.8, Km-blok: 25-17-33, leg. C.M. van Herk, 15 juni 2000 (hb. van Herk, hb. Aptroot).

***Lichenostigma elongata* Nav.-Ros. & Hafellner:**

Prov. Noord-Holland, Scharwoude, IJsselmeerdijk, op graniet. 10 oktober 1998. Coörd.: 130.1-513.6, Km-blok: 19-37-21, leg. A. Aptroot (hb).

Prov. Noord-Holland, Volendam, IJsselmeerdijk, op graniet. 15 juni 2000. Coörd.: 134.4-501.6, Km-blok: 19-57-45, leg. C.M. van Herk (hb. van Herk, Aptroot).

Prov. Noord-Holland, Katwoude, Hooge Dijk, op graniet. 15 juni 2000. Coörd.: 132.8-497.8, Km-blok: 25-17-33, leg. C.M. van Herk (hb. van Herk, hb. Aptroot).

Prov. Noord-Holland, Holysloot, IJsselmeerdijk, op graniet. 15 augustus 1999. Coörd.: 130.9-490.4, Km-blok: 25-27-51, leg. C.M. van Herk (hb. van Herk, Aptroot).

Prov. Noord-Holland, Kinselmeer, IJsselmeerdijk, op graniet. 15 augustus 1999. Coörd.: 130.5-489.9, Km-blok: 25-37-11, leg. C.M. van Herk (hb. van Herk, Aptroot).

***Lichenocodium xanthoriae* M.S. Christ.**

Dit is een parasiet (hyphomyceet) die apotheciën en thallus van *Xanthoria parietina* en *X. polycarpa* zwart verkleurt. De conidien zijn bolvormig, donkerbruin en met onduidelijke ornamentatie

Prov. Noord-Brabant. Soerendonk, Baronie Cranendonck, enclosures met bomen in de hei. Op *Malus*, op *Xanthoria polycarpa*. 10 februari 2001. Coörd.: 166.2-367.9, Km-blok: 57-26-32, leg. A. Aptroot (hb).

Prov. Zuid-Holland. Reeuwijk, bomen op het strand langs westzijde van de Elfhoevenplas. Op *Salix*, op *Xanthoria parietina*. 22 maart 2001. Coörd.: 110.3-449.7, Km-blok: 38-13-11, leg. L.B. Sparrius (hb).

***Micarea viridileprosa* Coppins & van den Boom**

Deze soort werd recent door van den Boom & Coppins (2001) beschreven. Bij de beschrijving wordt al een groot aantal vondsten uit Nederland opgegeven. Het is een onopvallende, maar algemene soort die op vochtige en beschaduwde boomvoeten en steilkanten te vinden is, met name op de pleistocene zandgronden en in de duinen. De soort bevat gyrofoorzuur (kleurreactie: C+ rood).

Mycocalicium subtile

Tijdens het hunebeddenweekend werd op dood hout vlakbij een hunebed nog en passant *Mycocalicium subtile* gevonden, die als uitgestorven te boek stond. Materiaal uit de 19de eeuw in het Nationaal Herbarium is afkomstig van houten schuttingen, onder meer uit Amsterdam.

Prov. Drenthe. 1,5 km ZO van Schipborg, De Strubben. In het bos bij het hunebed. Op hout van boomstomp, over algen. 19 mei 2000. Coörd.: 241.98-564.58, km-blok: 12-35-12. Leg. A. Aptroot, C.M. van Herk, L.B. Sparrius & J.L. Spier (div. hb.).

***Opegrapha areniseda* Nyl.**

Dit blijkt de juiste naam te zijn voor een dikke, witte korst (Plaat 4) die meerdere malen op mortel van kerkmuren in Friesland, Overijssel en Noord-Holland is gevonden (in Buxbaumiella gepubliceerd als *Lecanactis* sp.).

Figuur 2. De bekende verspreiding van *Opegrapha areniseda* Nyl. op kerken in Noordwest Europa.

De Britse flora beschrijft *O. areniseda* als een zeldzame soort van kalkrijke bodems en kalksteen, zonder thallus en vaak met grote, zwarte pycnidiën. Ook in Groot-Brittannië en Frankrijk werd de dikke vorm met veel thallus gevonden op kerkmuren. Na een vondst met apotheciën door Vince Giavarini en een korte discussie met Brian Coppins besloten we om de dikke vorm ook tot *Opegrapha areniseda* te rekenen omdat de kenmerken van de vruchtlichamen identiek zijn. In figuur 2 staat de bekende verspreiding van de soort.

***Paranectria oropensis* (Ces.) D. Hawksw. & Piroz.**

Dit meniezwammetje uit de familie Bionectriaceae is een parasiet op verschillende blad- en korstvormige korstmossen. De soort is alleen bekend uit West-Europa, onder meer uit Groot Brittannië en Luxemburg (Rossmann et al. 1999; Diederich & Sérusiaux 2000). Kenmerkend voor het genus zijn de witbehaarde, oranje peritheciën en de kleurloze, muriforme sporen met aanhangsels.

Prov. Gelderland. Apeldoorn, heemtuin De Maten. Op een knotwilg, op *Candelariella reflexa*. 11 maart 2001. Coörd.: 196.7-467.6, km-blok: 33-24-32. Leg. L.B. Sparrius 4595 (hb, hb CBS).

Parmelia reticulata

Het gaat de laatste jaren goed met veel epifytische *Parmelia*-soorten; iedere paar jaar komt er wel één bij of wordt een verdwenen soort teruggevonden. Sommige, zoals *P. borrieri* en *P. soledians* zijn in een paar jaar algemeen geworden. Andere, zoals *P. subargentifera* en *P. pastillifera* laten het tot dusver bij een enkele groeiplaats. Welke weg de aarzelende *P. reticulata* in zal slaan is nog niet duidelijk. In de laatste checklist was juist besloten dat hij als verdwenen moest worden beschouwd, maar nu zijn er weer diverse vondsten, allemaal uit het westen van het land. *Parmelia reticulata* lijkt in het veld erg veel op de algemene *P. perlata*, maar kleine exemplaren worden onderscheiden door de inhoudsstof salazinezuur met de kleurreactie K⁺ donkerrood. In recente literatuur wordt de laatste jaren de soort *Parmelia stuppea* Taylor, een van oorsprong subtropische soort, opgegeven voor onder meer Duitsland. We zijn echter voorlopig van mening dat dit kleine exemplaren van *P. reticulata* betreffen, omdat deze morfologisch en chemisch niet te onderscheiden zijn.

Prov. Noord-Holland. Amstelveen, Amsterdamse Bos. Op *Tilia*, goed belichte laanboom in park. Januari 2000. Coörd.: 117.9-481.9, km-blok: 25-44-43. TLC: salazinezuur. Leg. C.M. van Herk (hb).

Prov. Noord-Holland. Anna Paulowna, 0.7 km Z van Van Ewijksluis, zandweg parallel aan Amsteldijk. Op *Ulmus* langs zandweg door akkers. Juli 2000. Coörd.: 121.1-543.4, km-blok: 14-25-22. Leg. A.M. Brand 41441 (hb).

Prov. Zuid-Holland. Warmond, weg naar Sassenheim, N van Huis te Warmond. *Ulmus* aan weg; een groot thallus op de meest zuidelijke boom. Oktober 2000. Coörd.: 95.1-469.1, km-blok: 30-28-11. Leg. A.M. Brand 40971 (hb).

***Polycoccum pulvinatum* (Eitner) R. Sant.**

Deze sterk galvormende soort, die ook bekend is als *P. galligenum*, werd eenmaal gevonden als parasiet op *Physcia dubia*.

Prov. Noord-Holland. Wieringen, De Haukes, dijk langs het Amstelmeer aan de noordzijde van de haven; dijktafstand met bekleding van harde kalksteen, basalt en graniet. 9 mei 2000. Coörd.: 124.1-544.3, km-blok: 14-25-15. Leg. A. Aptroot 47887, C.M. van Herk (hb. Aptroot, hb. van Herk).

Ramalina's

Na onderzoek van de inhoudsstoffen van de in Nederland verzamelde exemplaren van *Ramalina baltica* s.l. bleek dat sommige exemplaren divaricaatzuur bevatten en andere everniazuur. *R. canariensis* Steiner (met divaricaatzuur) is de atlantische verwant van de continentale *R. baltica* Lettau (met everniazuur), beide worden vrijwel uitsluitend door de chemische kenmerken onderscheiden. Onze exemplaren zijn tot nu toe *R. baltica* (s.l.) genoemd, maar van de groeiplaats in het Oranjebos op Walcheren is bekend dat dit het divaricaatzuur bevattende taxon betrof (Brand 1985, o.a. in herbarium Utrecht); volgens de nieuwe opvatting zou deze dus *R. canariensis* moeten heten. Met deze opsplitsing volgen wij de algemene opvatting dat beide taxa de status van afzonderlijke soort verdienen. Nederland is tot dusver één van de weinige Europese landen waar beide soorten aangetroffen zijn. Kleine exemplaren van *R. baltica* zijn lastig te onderscheiden van een derde soort, *R. pollinaria*, omdat deze ook getypeerd wordt door de aanwezigheid van everniazuur; de twee hebben echter een verschillende soralenconfiguratie, *R. pollinaria* heeft meestal wat heel dunne, vingervormig gebogen uiteinden aan de takjes en *R. baltica* is dikwijks hol. *R. pollinaria* kwam vroeger kennelijk meer voor, maar is nu vrijwel uitgestorven, hoewel er weer een paar recente vondsten zijn (zie onder). Zoals al in de checklist vermeld, zijn de verwante soorten *R. polymorpha* en *R. intermedia* ten onrechte ooit van Nederland opgegeven. Hierna volgt een overzicht van alle recente collecties van deze drie *Ramalina*'s:

R. baltica:

Prov. Utrecht. Leusden, Den Treek, Heetvelderweg, Loef. Op bakstenen muur van schuur bij boerderij. 20 juni 1995. Coörd.: 155.1-456.1, km-blok: 32-44-41. TLC: everniazuur. Leg. A. Aptroot 36008 & J.L. Spier (hb), in Buxbaumiella 53: 31 als *R. pollinaria*.

Prov. Friesland. Ameland, Nes. Op bakstenen muur van schuurtje bij begraafplaats. 16 september 1995 en 11 juni 1996. Coörd.: 181.3-606.9, km-blok: 02-41-42. TLC: everniazuur. Leg. A. Aptroot 36217, L.B. Sparrius 187 (hb), in Buxbaumiella 39: 52 als *R. polymorpha*.

R. canariensis:

Prov. Groningen. Ten oosten van Ter Apel. Op *Quercus*, geëxponeerde rij bomen langs weg in akkerbouwgebied. 28 juni 1996. Coörd.: 270.7-545.8, km-blok: 18-13-51. TLC: divaricaatzuur. Leg. C.M. van Herk 6026-10 (hb).

Prov. Friesland. Beetgum. Op bakstenen muur van oude kerk in dorp. 11 november 1999. Coörd.: 175.0-583.4, km-blok: 05-48-21. TLC: divaricaatzuur. Leg. A. Aptroot, C.M. van Herk, L.B. Sparrius & J.L. Spier (hb. Aptroot, van Herk).

Prov. Utrecht. Nieuwegein, Vreeswijk. Op *Tilia* op de boulevard langs de Lek. 25 april 2001. Coörd.: 134.8-446.1, km-blok: 38-17-45. TLC: divaricaatzuur. Leg. C.M. van Herk 5565-6 (hb).

R. pollinaria:

Prov. Overijssel. Tussen Goor en Delden. Rij bomen langs Twentekanaal. Op *Quercus*. 28 oktober 1994 en 23 augustus 1999. Coörd. 241.1-474.7, km-blok 34-15-12. TLC: everniazuur. Leg. C.M. van Herk 4488-5 (hb).

Prov. Zeeland. Oostkapelle, Westhove. Op *Quercus* in duineikenbos vlak achter zeereep. 4 juli 2000. Coörd. 25.6-399.9, km-blok 48-12-11. TLC: niets gevonden. Leg. C.M. van Herk 6901-5 (hb. van Herk).

Prov. Friesland. Terschelling, Koegelwieck. Op *Quercus* takken van geïsoleerde struikvormige duineiken. 9 september 2000. Coörd.: 151.7-601.9, km-blok: 01-53-42. TLC: everniazuur. Leg. A. Aptroot 49774 (hb).

Scoliciosporum pruinosum

Deze soort was in Nederland eenmaal gevonden in de jaren zeventig bij Niensen. Daar is de soort ondanks intensief zoeken nooit teruggevonden, zodat aangenomen werd dat hij was uitgestorven. Drie recente opgaven komen uit oude bossen op de Veluwe:

Prov. Gelderland. Speulderbos, ten zuiden van het Solse Gat. Op oude *Quercus*. Mei 1997. Coörd.: 173.9-474.1, km-blok: 32-17-14. Leg. A.M. Brand (hb).

Prov. Gelderland. Speulderbos, ten noorden van de Prinsenweg en 0,5 km ten oosten van de Harderwijkseweg. Op oude *Fagus*. Juni 1997. Coörd.: 175.15-475.30, km-blok: 26-58-51. Leg. A.M. Brand 35877 (hb).

Prov. Gelderland. Paleispark 'Oude Loo', westelijk deel. Op *Quercus robur*, *Q. rubra* en *Fagus sylvatica*. Juni 2000. Coörd.: 192.5-471.8 en 192.2-471.9, km-blok: 33-13-43. Leg. A. Aptroot, C.M. van Herk, H.J.M. Sipman, L.B. Sparrius & J.L. Spier (div. hb).

***Strigula taylorii* (Caroll ex Nyl.) R.C. Harris**

Strigula taylorii is een onopvallend pyreno-licheen dat pas de laatste jaren is herkend. De soort komt in Nederland zelden voor met peritheciën, maar is steriel te herkennen aan pycnidiën die aan *Anisomeridium polypori* doen denken, maar lange macroconidiën bevatten en ascosporen die rond het ingesnoerde septum in twee stukken uiteen kunnen vallen. De soort komt onder meer voor op enkele grafstenen op de Joodse begraafplaats bij Muiderberg en op beschutte kalksteen langs beekjes en de grote rivieren. Op neutrale schors groeit de soort op beschutte boomvoeten, vaak tussen *Opegrapha*'s en *Porina aenea*.

Prov. Zeeland. Schouwen. Schuddebeurs. Op een oude iep. September 1951. Leg. J.J. Barkman 3429a (sub *Opegrapha ochrocheila*) (NHN-L). Det. A.M. Brand.

Prov. Zuid-Holland. Voorne, Strypemonde. Op iep in *Arthopyrenietum gemmatae*. 1972. Leg. J.J. Barkman 2570 (NHN-L). Det. A.M. Brand.

Prov. Gelderland. Oosterbeek, Hemelsche Berg. Stenen aan kunstmatig beekje. Mei 1988. Coörd.: 185.5-443.5. Leg. A.M. Brand 17091 (hb).

Prov. Noord-Brabant. Andel, dijk van de Afgedamde Maas. Op kalksteen in spleten van dijkbekleding. Mei 1995. Coörd.: 132.5-421.7, km-blok: 44-17-43. Leg. A.M. Brand 33039 (hb).

Prov. Noord-Holland. Muiderberg, Joodse begraafplaats. Op harde kalksteen. November 1999. Coörd.: 135.9-482.0, km-blok: 25-48-31. Leg. A. Aptroot (hb).

***Thelocarpons* en andere grondkorsten**

In Nederland zijn tien soorten *Thelocarpon* bekend, waarmee Nederland het land is met de meeste soorten uit dit genus, waarvan de verspreiding hoofdzakelijk tot Europa beperkt is. Om de concurrentie op afstand te houden, geven we hierbij nog twee soorten op: *Thelocarpon imperceptum*, die van ons land opgegeven wordt door van den Boom (2000) en verspreid is door Vezda (2000a & b) op basis van materiaal dat door Pieter van den Boom is verzameld langs het kanaal bij Son, samen met *Moelleropsis humida* en *Thrombium epigaeum*.

De tweede soort is *Th. strasseri*, die verwant is aan *Thelocarpon lichenicola*, een soort die grote, citroengele, vaak schijfvormige apotheciën vormt. De meeste andere *Thelocarpons* hebben gesloten vruchtlichamen, waarbij zich dan perifysen rond het ostiolum bevinden. *Th. strasseri* is iets kleiner dan *Th. lichenicola* en de soort heeft kleine gele kristallen in het excipulum waar *Th. lichenicola* grote kristallen heeft. De soort werd door Maarten Brand gevonden op hout bij Wassenaar. *Th. strasseri* is uitsluitend bekend van dood hout.

Op afgeplagde zandgrond worden de laatste tijd meer *Thelocarpons* gevonden, waaronder *Th. citrum*, wat een oudere naam blijkt te zijn voor de recent nog alleen uit Nederland bekende *Th. herteri* (Aptroot & Sparrius 2000).

Thelocarpon strasseri: Prov. Zuid-Holland. Wassenaar, Meijendel, Grote Bos. Op zacht rottend hout in duinbos. December 1999. Coörd.: 83.2-460.3, km-blok: 30-35-54. Leg. A.M. Brand 40909 (hb, hb Sparrius).

***Unguiculariopsis groenlandiae* (Alstrup & D. Hawksw.) Etayo & Diederich**

Deze parasiet werd tijdens een excursie in de West-Betuwe met o.a. Mark Seaward aangetroffen als parasiet op *Caloplaca flavocitrina* op de kerkmuur van Ingen. Tot dusverre was de soort alleen gepubliceerd van Groenland en Zweden (wel van het warme Öland), maar hij schijnt ook in Oostenrijk gevonden te zijn.

Prov. Gelderland, Ingen. Op *Caloplaca flavocitrina* op kerkmuur. 4 april 2001. Coörd.: 161.8-441.2, km-blok: 39-25-42. Leg. A. Aptroot 50330 (hb).

Usnea cornuta

Baardmossen hebben altijd een bijzondere aantrekkingskracht op lichenologen vanwege hun vaak spontane en kortstondige optreden. Van *Usnea cornuta* zijn uit de 19de eeuw vondsten bekend uit oude eikenbossen. De soort is echter sterk afgenomen, en werd voor het laatst in de jaren 1975-1977 een aantal keer gevonden op duinzand op de Middelplaten langs het Veerse Meer (Koutstaal & Sipman 1977). Recent is de soort weer twee maal gevonden. *Usnea cornuta* is een opvallend baardmos, gekenmerkt door de dikke vertakkingen (circa 3 maal zo dik als in *U. subfloridana*). De vertakkingen zijn dicht bezet met kleine isidiën die na afbreken puntvormige soralen vormen. De soort groeit vooral op goed belichte plekken, op zure schors en dood hout. Het exemplaar van Ameland heeft een lengte van 6 centimeter. Onlangs werd op het Waddeneiland ook al zo'n reuzenexemplaar van *Usnea subfloridana* gevonden.

Prov. Friesland. Ameland, Hollum, Lange duinen Noord, langs het Finnegatpad. Op afstervende tak van *Hippophaë*. 22 april 2000. Coörd.: 172.7-608.3, km-blok: 01-47-23. Leg. L.B. Sparrius 3930 (hb).

Prov. Zuid-Holland. Tussen Nieuwerkerk a/d IJssel en Capelle a/d IJssel in polder Esse, Gansdorp en Blaardorp. Op hout van knuppelbruggetje in moerasgebied. 15 oktober 2000. Coörd.: 102.2-439.3, km-blok: 38-31-13. TLC: constictinezuur, stictinezuur en menegazziazuur. Leg. C.M. van Herk (hb).

Usnea wasmuthii

De geschiedenis van *Usnea wasmuthii* in Nederland is nogal verwarrend. In de oude checklist (Brand et al. 1988) wordt deze soort gesynonymiseerd met *U. fulvovireagens*, in de nieuwe checklist (Aptroot et al. 1999) valt hij onder de excludenda (als foute opgave voor *U. fulvovireagens*), alhoewel er op dat moment al vondsten bekend waren (o.a. van Hulshorst, Schoorl en Terschelling; in hb. Aptroot). In het mooi ontwikkelde

19de eeuwse materiaal van het genus zijn we de soort niet tegengekomen. Wel vonden we en passent nog een nieuwe parasiet op *Usnea ceratina* (Harderwijk, leg. L. Huijsman, in Leiden): de in het buitenland overal algemene *Biatoropsis usnearum*. *U. wasmuthii* lijkt in ons land vooral in de kuststreek niet uitgesproken zeldzaam te zijn (zie onderstaande collecties) en wijkt behalve chemisch (salazine- en/of barbaatzuur), ook morfologisch af door het bezit van niet-excavate soralen en het bezit van isidiën. Momenteel worden vrij grote exemplaren gevonden (tot 5 cm. lang, o.a op Schouwen) waaraan deze kenmerken goed te zien zijn. Recente vondsten (na 1980):

Prov. Noord-Holland. Zwanewater bij Callantsoog. Op *Quercus*. 16 november 1982. Coörd. 109.2-537.5, km-blok: 14-32-35. TLC: salazinezuur. Leg. A. Aptroot 11344 (hb. Aptroot); Zwanewater bij Callantsoog. Op *Salix cinerea*. 10 januari 1997. Coörd. 109.0-537.4, km-blok: 14-32-35. TLC: barbaatzuur en salazinezuur. Leg. A. Aptroot 40182 (hb).

Prov. Utrecht. Tussen Amersfoort en Soesterberg, terrein van 'Zon en Schild'. Op *Populus*. 26 maart 1988. Coörd. 152.3-460.7, km-blok: 32-33-53. TLC: barbaatzuur. Leg. J.L. Spier (hb).

Prov. Zuid-Holland. Meijndel, Bierlap. Duinstruweel. Op *Crataegus*. 18 maart 2000. Coörd. 084.9-462.1, km-blok: 30-35-35. TLC: salazinezuur. Leg. C.M. van Herk (hb). De *U. subfloridana* (Buxbaumiella 52: 40) komt hiermee niet te vervallen: een andere collectie (ook van *Crataegus*) bevat thamnolzuur.

Prov. Noord-Holland. Bergen, Noordhollands Duinreservaat. Op *Quercus*. 25 mei 2000. Coörd. 106.8-521.5, km-blok: 19-12-42. TLC: barbaatzuur. Leg. A. Aptroot 48196 (hb).

Prov. Zeeland. Oostkapelle, de Manteling. Bepanting op parkeerplaats aan binnenduinrand, op *Fraxinus*. 6 juli 2000. Coörd. 026.9-400.2, km-blok: 42-52-52. TLC: salazinezuur. Leg. C.M. van Herk (hb).

Prov. Zeeland. Westerschouwen, Domaniale Duinen. Licht loofbos in duinvallei temidden van naaldbos. Op *Acer pseudoplatanus* en *Populus alba*. 7 juli 2000. Coörd.: 038.7-412.5, km-blok: 42-34-34. TLC: barbaatzuur, salazinezuur. Leg. C.M. van Herk (hb).

***Verrucaria xyloxena* Norman**

Grond- en hout-bewonende *Verrucaria*'s zijn schaars en behoren in Nederland meestal tot *V. bryoctona*. Tijdens een excursie in de West-Betuwe met o.a. Mark Seaward troffen we een andere soort, *V. xyloxena*, aan op een begraafplaats, zowel op de grond als op kleine steentjes. Waarschijnlijk is dezelfde soort wel meer gevonden en o.a. opgegeven als *V. cf. geophila* door Vezda (2000a).

Prov. Gelderland, Zoelen. Op en tussen *Collema limosum* op kerkhof, op grond en steen. 4 april 2001. Coörd.: 156.2-435.3, km-blok: 39-34-52. Leg. A. Aptroot 50348, L.B. Sparrius 4650 (div. hb.).

We danken Leo Spier hartelijk voor het verrichten van de dunne laag chromatografie (TLC), noodzakelijk voor een groot aantal determinaties. Paul Diederich is warmly thanked for the identification of *Laeviomyces pertusariicola*, and Vince Giavarini and Brian Coppins for the discussion about *Opegrapha areniseda*.

Literatuur

- Aptroot, A., A.M. Brand & L. Spier. 1998. *Fellhanera viridisorediata*, a new sorediate species from sheltered trees and shrubs in Western Europe. *Lichenologist* 30: 21-26.
- Aptroot, A., C.M. van Herk, L.B. Sparrius & L. Spier. 1999. De lichenologische excursie naar IJsselmeerdijken in Noord-Holland. *Buxbaumiella* 49: 27-31.
- Aptroot, A., C.M. van Herk, L.B. Sparrius & P.P.G. van den Boom. 1999. Checklist van de Nederlandse lichenen en lichenicole fungi. *Buxbaumiella* 50(1): 4-64.
- Aptroot, A., H.J.M. Sipman & C.M. van Herk. 2001. *Cladonia monomorpha*, a neglected cup lichen from Europe. *Lichenologist*, in druk.
- Aptroot, A. & L.B. Sparrius. 2000. Notes on *Thelocarpon citrum* (Wallr.) Rossman (syn. *T. herteri* J. Lahm, *T. vicinellum* Nyl.) and a report of *T. sphaerosporum* H. Magn. with pycnidia, both colonizing sandy areas recently stripped of their top soil. *Lichenologist* 32: 513-514.
- Boom, P.P.G. van den. 2000. Some interesting records of lichens and lichenicolous fungi from the Netherlands IV. *Oesterr. Z. Pilzk.* 9: 141-145.
- Boom, P.P.G. van den & B.J. Coppins. 2000. *Micarea viridileprosa* sp. nov., an overlooked lichen species from Western Europe. *Lichenologist* 33: 87-91.
- Brand, A.M. 1985. De lichenologische najaarsexcursie in 1981 naar Walcheren. *Buxbaumiella* 17: 4-13.
- Brand, A.M., A. Aptroot, H.F. van Dobben, & A.J. de Bakker. 1988. Standaardlijst van Nederlandse Korstmossen. *Wetenschappelijke Mededelingen KNNV* 188: 1-68.
- Coppins, B.J. & T. Tønsberg. 2001. A new xanthone-containing *Micarea* from Northwest Europe and the Pacific Northwest of North America. *Lichenologist* 33: 93-96.
- Diederich, P. & E. Sérisiaux. 2000. The lichens and lichenicolous fungi of Belgium and Luxembourg. An annotated checklist. *Musée nat. hist. nat. Luxembourg*.
- Hoffmann, N. & J. Hafellner. 2000. Eine Revision der lichenicolen Arten der Sammelgattungen *Guignardia* und *Physalospora* (Ascomycotina) *Bibliotheca Lichenologica* 77: 1-181.
- Koutstaal, B.P. & H.J.M. Sipman. 1977. De Korstmossen van de Middelplaten. *De Levende Natuur* 80: 248-260.
- Purvis, O.W., B.J. Coppins, D.L. Hawksworth, P.W. James & D.M. Moore. 1992. The Lichen Flora of Great Britain and Ireland. *Natural History Museum Publications*, London.
- Rossmann, A.Y., G.J. Samuels, C.T. Rogerson & R. Lowen. 1999. Genera of Bionectriaceae, Hypocreaceae and Nectriaceae (Hypocreales, Ascomycetes). *Studies in Mycology* 42: 54-55.
- Scholz, P. 2000. Katalog der Flechten und flechtenbewohnende Pilze Deutschlands. *Schriftenreihe für Vegetationskunde* 31: 1-298.
- Søchting, U. 1999. *Caloplaca alstrupii*, a new lichen species from Denmark. *Graphis scripta* 10: 59-64.
- Sparrius, L.B. & A. Aptroot. 2000. *Fellhanera ochracea*, a new corticolous lichen species from sheltered habitats in Western Europe. *Lichenologist* 32: 515-520.
- Sparrius, L.B. & J.L. Spier. 2001. Korstmossen van het voorjaarsweekend naar Voorne en Goeree in 2001. *Buxbaumiella*.
- Spier, L. & A. Aptroot. 2000. *Fellhaneretum myrtillicolae* ass. nov., the lichen association on *Vaccinium myrtillus*. *Herzogia* 14: 43-47.

Tønberg, T. 1992. The sorediate and isidiate, corticolous, crustose lichens in Norway. *Sommerfeltia* 14: 1-331.

Vežda, A. 2000a. *Lichenes rariores exsiccati*, fasc. 43. Brno.

Vežda, A. 2000b. *Lichenes rariores exsiccati*, fasc. 44. Brno.

Tabel 1. Nummers en lettercodes als aanvulling op de checklist van 1999

De meeste van deze aanvullingen zijn recent gepubliceerd in *Buxbaumiella* 51-55, of ze worden hierboven vermeld. Sinds de checklist van 1999 zijn er 44 nieuwe soorten (waarvan 18 parasieten) en 9 nieuwe genera (vetgedrukt) gevonden.

7121	abscode1	<i>Absconditella delutula</i> (Nyl.) Coppins & H. Kilius
7124	abscolig	<i>Absconditella lignicola</i> Vežda & Pisút
7132	arthraer	<i>Arthrorhaphis aeruginosa</i> Tønberg & R. Sant.
7127	aspiccup	<i>Aspicilia cupreogrisea</i> (Th. Fr.) Hue
7171	bacidinn	<i>Bacidia inundata</i> (Fr.) Körber
7172	bacidtra	<i>Bacidia trachona</i> (Ach.) Lettau
7151	biats-sp	Biatoropsis Räsänen
7152	biatsusn	<i>Biatoropsis usnearum</i> Räsänen
7158	bispo-sp	Bispora Fuckel
7159	bispochr	<i>Bispora christiansenii</i> D. Hawksw.
7170	calopals	<i>Caloplaca alstrupii</i> Søchting
7133	cladomon	<i>Cladonia monomorpha</i> Aptroot, Sipman & van Herk
7128	clads-sp	Cladosporium Link : Fr.
7129	cladsart	<i>Cladosporium arthoniae</i> M.S. Christ. & D. Hawksw.
7140	endocpar	<i>Endococcus parietinarius</i> (Lindsay) Clauzade & Roux
7120	fellhoch	<i>Fellhanera ochracea</i> Sparrius & Aptroot
7145	gyalejen	<i>Gyalecta jenensis</i> (Batsch) Zahlbr.
7125	heter-sp	Heterodermia Trevisan
7126	heterobs	<i>Heterodermia obscurata</i> (Nyl.) Trevisan
7157	laeviper	<i>Laeviomyces pertusariicola</i> (Nyl.) D. Hawksw.
7136	lecarleu	<i>Lecanora leuckertiana</i> Zedda
7123	lepraumb	<i>Lepraria umbricola</i> Tønberg
7139	lichcusn	<i>Lichenocodium usneae</i> (Anzi) D. Hawksw.
7163	lichcxan	<i>Lichenocodium xanthoriae</i> M.S. Christ.
7153	lichr-sp	Lichenochora Hafellner
7154	lichrver	<i>Lichenochora verrucicola</i> (Weddell) N. Hoffm. & Hafellner
7155	licht-sp	Lichenostigma Hafellner
7156	lichtelo	<i>Lichenostigma elongata</i> Nav.-Ros. & Hafellner
7144	melaspro	<i>Melaspilea proximella</i> Nyl. ex Nordin
7119	micarvir	<i>Micarea viridileprosa</i> Coppins & van den Boom
7135	moellhum	<i>Moelleropsis humida</i> (Kullhem) Coppins & P.M. Jørg.
7166	opegrare	<i>Opegrapha areniseda</i> Nyl.
7161	paran-sp	Paranectria Sacc.
7162	paranoro	<i>Paranectria oropensis</i> (Ces.) D. Hawksw. & Piroz.
7130	physctro	<i>Physcia tribacioides</i> Nyl.
7149	polyccra	<i>Polycoccum crassum</i> Vežda
7168	polycpul	<i>Polycoccum pulvinatum</i> (Eitner) R. Sant.
7148	psammsim	<i>Psammia simplex</i> Earland-Bennett & D. Hawksw.
7142	pseur-sp	Pseudorobillarda Morelet

7143	pseurpel	Pseudorobillarda peltigerae Diederich
7169	pyrecsub	Pyrenocollema subarenisedum (G. Salisb.) Coppins
7138	pyrectic	Pyrenocollema tichothecioides Reinke
7150	ramalcan	Ramalina canariensis Steiner
7141	ramalsub	Ramalina subfarinacea (Nyl. ex Crombie) Nyl.
7131	strigtay	Strigula taylorii (Caroll ex Nyl.) R.C. Harris
7137	syzygbac	Syzygospora bachmannii Diederich & M.S. Christ.
7134	thelcipc	Thelocarpon imperceptum (Nyl.) Mig.
7146	thelcstr	Thelocarpon strasseri Zahlbr.
7147	tremepha	Tremella phaeophysciae Diederich & M.S. Christ.
7164	ungui-sp	Unguiculariopsis Rehm
7165	unguigro	Unguiculariopsis groenlandiae (Alstrup & D. Hawksw.) Etayo & Diederich
7122	usneawas	Usnea wasmuthii Räsänen
7160	verrupap	Verrucaria papillosa Ach.
7167	verruxyl	Verrucaria xyloxena Norman

Tabel 2. Soorten die verdwenen zijn uit Nederland

4152	cladocen	Cladonia cenotea
4995	thelccoc	Thelocarpon coccosporum

Tabel 3. Soorten die teruggekomen zijn of niet verdwenen blijken te zijn

4046	aspicver	Aspicilia verrucigera
4246	fuscicya	Fuscidea cyathoides
4302	lecarcon	Lecanora confusa
4308	lecarfru	Lecanora frustulosa (Dickson) Ach.
4395	mycocsub	Mycocalicium subtile
4427	parmedis	Parmelia disjuncta
4667	parmeret	Parmelia reticulata
4457	peltipra	Peltigera praetextata
4565	scolipru	Scoliciosporum pruinosum
4611	thromepi	Thrombium epigaeum

Tabel 4. Taxonomische wijzigingen en errata

4184	cladopyx	Cladonia pyxidata: moet zijn: 7133 cladomon Cladonia monomorpha. Al het Nederlandse materiaal van stuifzanden in het binnenland behoort tot deze soort. Het oude nummer (4184) blijft gehandhaafd voor Cladonia pyxidata s.l. (in Nederland C. monomorpha en C. pocillum). Zie ook 7173: C. pyxidata s.s.
4997	lettrcon	Leptorhaphis contorta: afkorting moet zijn: leptrcon
4533	ramalbal	Ramalina baltica: wordt gesplitst in Ramalina baltica Lettau en 7150 ramalcan Ramalina canariensis Steiner; door het geringe aantal opgaven van deze soorten behoudt R. baltica het oorspronkelijke nummer.
7036	thelcher	Thelocarpon herteri: nieuwe naam is thelcit Thelocarpon citrum (Wallr.) Rossman
4059	bacidinu	Bacidia inundata: deze soort valt in de checklist onder "excludenda" en krijgt daarom in Tabel 1 een nieuw nummer en een nieuwe lettercode. Het nummer 4059 komt nu in de lijst "overige IAWM-nummers" als vervallen soortnaam.
7173	cladopyt	Nieuw nummer voor Cladonia pyxidata s.s.